

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref 5 lin

HERTHA

*hänge
sv. frög.*

TIDSKRIFT FÖR
DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV
FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:
MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Ungdomen och kvinnorörelsen.
En avvärd attack.

Dansk Kvindesamfunds Ung-
domsarbejde. Av Stella
Kornerup.

Skall vårt folk leva? Av Margit
Cassel-Wohlin.

En eriksgata i förbundskretsar.
Av Ida von Plomgren.

Ungdomsfängelse. Av Eric
Wijkmark.

Åter ett försåtligt angrepp. Av
Ruth Stjernstedt.

Frånskild hustrus pensionsrätt.
En skrivelse.

F.-B.-F:s stipendier 1935.

Lanthusmoderns problem. Av
R. W.

Kongresser.
Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 22
Januari 1935

125/1935

Fredrika-Bremer- Förbundets Byrå

**Klarabergsgatan 48
S T O C K H O L M C.**

**Lämnar råd vid
yrkesval åt kvinn-
lig ungdom. Tel.
204850**

HERTHA

ÅRGÅNG XXII

JANJARI 1935

HÄFTE 1

UNGDOMEN och kvinnorörelsen.

“DET ÄR NÖDVÄNDIGT ATT FÅ ungdomen med, eljest blir kvinnosaken en koloss på lerfötter”. Det var en av den danska kvinnorörelsens ledande yngre representanter, som strax efter F.-B.-F:s femtioårsfest i en enquête om kvinnosaken fällde det yttrandet. Att våra danska medsysstrar också lyckats få med ungdomen i gemensamt, aktivt arbete, därom vittnar en orienterande artikel i detta nummer av ledaren för Dansk Kvindesamfunds ungdomskretsar. Den manar oss inte blott till efterföljd utan också till eftertanke. Om Fredrika-Bremer-Förbundets danska motsvarighet lyckats sörja för kontinuiteten inom sina skaror och få med i arbetet den yngre generation, som skall värna och arbeta vidare på redan vunna resultat och göra dem till levande verklighet, varför skulle ej svenska strävanden i samma riktning krönas med samma framgång? Om vi blott mera inrikta oss på att nå de unga!

Att de unga kvinnorna av i dag, 20—25-åringarna, i mycket stor utsträckning saknas i vår organisation, är ett faktum, beklagligt men, som

vi hoppas, ej oomkullrunkeligt. De njuta, ej sällan i tanklös indifferens, frukterna av den äldre generationens mödosamma gärning. Men samtidigt få de känna på osäkerheten inför framtiden i den skärpta konkurrens, som tider av arbetslöshet och depression skapat, och i många fall utsätts de också för de reaktionära yttringar, som, framsprungna ur extraordinära tidsförhållanden, i våra dagar ej sällan drabba kvinnorna som samhällsarbetare.

Dessa skärpta existensvillkor äro måhända en bidragande orsak till att de unga kvinnornas intresse i första hand koncentrerats kring kampen för det dagliga brödet. Skall hotet mot de rättigheter, som vi, tillhörande en äldre generation, tillkämpat oss och dem, komma dem att sluta sig till oss i solidaritetens tecken? Den frågan låter sig ej utan vidare besvaras. Må vi i stället göra klart för oss, att det kommer an på oss alla och envar, om vi skola vinna de unga för vår sak! Låt oss sprida en effektiv upplysning och propaganda i vår närmaste omgivning! Vårt förbund måste rekryteras av en växande

1=5

Av en helflaska Falu-Ättika erhålles icke mindre än 5 helbuteljer konserveringsättika. En pålitlig, svensk vara.

FALU-ÄTTIKA

En avvärjd attack.

GÖTEBORGS KVINNOR EMOT- sågo med stor spänning stadsfullmäktiges sammanträde den 6 dec. På föredragningslistan stod då det länge bebådade och mycket diskuterade nya reglementet för Göteborgs stads tjänstemän. Den nämnd, som utarbetat förslaget, hade infört ett moment, vartill ingen motsvarighet fanns i det gamla reglementet. Bestämmelsen fick paragrafnummer 5, vilket på grund av vissa omredigeringar senare ändrades till det be-

skara unga, ansvarsmedvetna medborgarinnor med sinne för organisationens betydelse och en livlig åstundan att vidga sina kunskaper om det samhälle, där de verka, och den tid, vari de leva.

Den svenska kvinnorörelsen, i vilken vårt förbund utgör den äldsta stödjepelaren, måste sörja för framtiden. Därtill skall en skara vaken, samhällsintresserad ungdom bidra, vår organisations gryende kärna, de som en gång skola fortsätta arbetet, där vi komma att lämna det!

LÅT OSS BÖRJA FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDETS NYA DECENNIUM MED ATT VÄRVA DE UNGA I VÅRA TÄTNANDE LED!

Jubileumsgåvan.

Nya bidrag:

Från Växjökretsen ..... 200: —
 „ Malmökretsen ..... 500: —
 „ Strängnäs-kretsen ... 100: —

Kronor 800: —

Hittills har till jubileumsgåvan in-
 flutit kr. 12.369: —.

tecknande numret "sex" och hade följande lydelse:

"Gift kvinna må kunna erhålla ordinarie anställning allenast efter lönenämndens i varje särskilt fall lämnade medgivande.

Därest kvinnlig innehavare av ordinarie befattning ingår äktenskap, skall hon icke vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattningen, så framt icke lönenämnden efter framställning av den myndighet, varunder hon lyder, finner det nödigt med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande."

Antagandet av denna paragraf var nästan enhälligt i nämnden. Den enda kvinnliga ledamoten och hennes suppleant, ävenledes en kvinna, reserverade sig, men samtliga övriga medlemmar av nämnden voro rörande eniga. Långa diskussioner föregingo beslutet. Reservationer ingåvos även från tjänstemannahåll. Vid första behandlingen i drätselkammaren skärptes paragrafen och dess andra stycke fick, efter omröstning med 4 röster mot 3, följande lydelse:

"Därest kvinnlig innehavare av ordinarie befattning ingår äktenskap, må hon icke bibehållas i sin befattning med mindre lönenämnden efter framställning av den myndighet, varunder hon lyder, därtill lämnat medgivande."

Vid slutbehandlingen yrkades, att paragrafen skulle utgå, men med 3 röster mot 2 beslöts, att den skärpta avfattningen skulle bibehållas.

En stark, sällsynt enig opposition restes från kvinnohåll, vilken tog sig uttryck i såväl protestmöten som en skrivelse till stadskollegiet, under-tecknad av 15 kvinnoföreningar, däribland Fredrika-Bremer-Förbundet, representerande olika ideella, politiska och yrkesintressen.

När frågan behandlades i stadskollegiet, beslöts där med 5 röster mot 4, att paragrafen helt skulle utgå. På grund av den knappa majoritet, varmed detta beslut fattades, vågade kvinnorna knappast tro, att regle-

HYDROX

är det rätta för behandling av golv och linoleummattor. Begär prosp.

A.-B. Alfort & Cronholm
 STOCKHOLM 3

STELLA KORNERUP:

Dansk Kvindesamfunds UNGDOMSARBEJDE.

Hur Dansk Kvindesamfund, Danmarks Fredrika-Bremer-Förbund, organiserat sitt framgångsrika arbete bland de unga, låter oss ledaren för dessa ungdomskretsar, fru Stella Kornerup, här nedan få inblick i. Intressant och efterföljansvärt!

Fru Stella Kornerup.

DET VAR UNGE KVINDER, DER i sin Tid startede Kvindesarbejdet i Danmark. Som Resultatet af disse Kvinders utrættelige, uselviske Arbejde opnaede Danmarks Kvinder langsomt og besværligt de Rettigheder, der er grundfæstet i Danmarks Grundlov og andre Love, og som *alle* nyder godt af, uanset om de er reaktionære eller fremskridtsvenlige.

Men i Tidspunktet under og efter Verdenskrigen blomstrede Erhvervslevet, saa der var Stillinger nok rundt omkring, og den unge kvindelige Generation tog alle Rettighederne i Besiddelse og udnyttede dem uden nogen som helst Tanke paa, at det ikke

altid havde været saadan, endsige, at det var noget, der ikke var saa selvfølgeligt, at det kunde forsvinde igen. I hvert Fald var "Kvindesag" for denne Ungdom nærmest noget historisk, noget, der ikke vedkom dem personligt, og Kvindesagen fik paa den Tid ikke den tilstrækkelige Tilgang af unge, og Resultatet heraf er, at vi i Dag stort set mangler en Generation i Kvindesagens Arbejde.

Senere, da daarlige Tider satte ind, blev Konkurrencen paa Arbejdsmarkedet til en bitter Kamp om Midlerne til det daglige Brød, og da kom de unge Kvinder til at mærke, at Rettighederne langtfra var indarbejdet i den store Befolkning som noget al-

mentet skulle antagas i stadsfullmäktige, utan att krav på en paragraf "sex" skulle resas.

De flesta av stadsfullmäktiges kvinnliga medlemmar och säkert en del även av de manliga voro beredda på ett försvar för gift kvinnas rätt till arbete även inom den kommunala förvaltningen. Till mångas stora överraskning och kvinnornas synnerliga tillfredsställelse, antogs stadskollegiets förslag utan att några yrkanden om särbestämmelser för gift kvinna framfördes. Härmed är den-

na brännande fråga avförd från dagordningen för Göteborgs vidkomande.

Man har härigenom även fått ett glädjande belägg för att kvinnorna genom en samfälld, enig aktion nått ett positivt resultat: vederbörande i Göteborg ha i det ovannämnda fallet böjt sig för en samlad kvinnoopinion. Må den tillfredsställande utgången mana till efterföljd och framför allt sporra kvinnorna till gemensamt, solidariskt uppträdande, då liknande attacker göras för att inskränka kvinnornas fulla medborgarrätt!

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Äkta endast med vidstående varumärke på etiketten.

mindeligt, endsige som noget *naturligt*. Reaktionen begyndte at lade sin Røst høre, og man søgte at rejse en Folkestemning for at faa Kvinderne tilbage til "de tomme Hjem", som man kalder det og derved give Arbejdet til Mændene. Man glemte, at Hjemmene først og fremmest er blevet tomme for det Arbejde, der er Eksistensgrundlaget for Kvinder og Børn, og iøvrigt er der ingen Grund til at tro, at Hjemmene skal blive mennesketomme. Her virker helt andre, dybe Instinkter, som vel kan hæmme i en økonomisk usikker Tid, men aldrig dræbes.

Der findes i Danmark som andre Steder Mennesker, ogsaa kvindelig Ungdom, der hylder de reaktionære Krav som deres Ideal, som kalder sig "antikontoristiske". Denne Ungdom mangler aabenbart Evnen til at udnytte Rettighederne til at kunne stifte Hjem i langt tidligere Alder, end de ellers kunde, og de mangler fremfor alt Evnen til at stampe mod Industrialiseringens og Rationaliseringens fremstormende Udvikling. Og hvorfor arbejder de sig ikke videre frem, men bliver hængende i smaa Begynderstillinger? Deres mandlige Kammerater, en stor del af deres kvindelige ogsaa — heldigvis — føler det som en Selvfølge at uddanne sig og arbejde sig fremefter til saadant Arbejde, at det økonomisk og interesse-mæssigt faar virkelig Værdi. Hvorfor slaar de saa ikke ind paa huslige Stillinger, hvor der mangler Arbejds-kraft, naar de ikke synes, de egner sig til andet Erhvervsarbejde?

I Reaktionen Agitation hører man ofte, at den fremskridtsvenlige kvindelige Ungdom er "ukvindelig", vil

ikke have Hjem, endsige have Børn, de er kortsagt egoistiske. Intet er mere uretfærdigt. Reaktionen kvindelige Ungdom har saa sandt ikke Privilegium paa "at ville være Kvinder og ville have Børn". *Vi andre mener bare, at vi baade kan være Kvinder og fuldmyndige, ansvarsbevidste Samfundsmedborgere, vi mener, det er vor Pligt at opfylde de Forpligtelser, Samfundet lægger paa os til Gengæld for de Rettigheder, vi har faaet.*

*

I Erkendelsen af Nødvendigheden af at faa Ungdommen med i Kvindesagens Arbejde for ikke til en vis Tid at maatte se det hela dø bort, instiftedes D. K.s Sommerlejre for 6 Aar siden af Lærerinde i Aarhus, *Hulda Pedersen*. Hun havde forud startet den første D. K. U. Kreds i Aarhus. Sommerlejrideen slog hurtigt an, og hvert Aar derefter kunde de gentages med storartet Søgning og Resultat. Og udfra den Forstaaelse, disse Lejre bragte til vide Kredse, oprettedes Ungdomskredse rundt om i Landet, saa vi i Dag har 20, foruden at flere er paa Vej.

Arbejdet er væsentligt samfundsmæssigt, upartipolitisk Oplysning, og de unge afviser selv andet Arbejde i Form af praktiske Kursus, Underholdning o. l. De er i Forvejen stærkt optaget af Arbejde og Uddannelse, *og de kommer til D. K. U. for at faa Besked om, hvordan Samfundet er indrettet, og for at lære om Tidens aktuelle Problemer.*

Ungdomskredsene er gennem nogle Fælleslove for dem alle paa det nøjeste knyttet til D. K.s Hovedkredse, og hele Ungdomsarbejdet er baseret paa Samarbejde indadtil til Hoved-

ELEVAVDELNING

Vårterminen börjar 15 januari.

8 månaders yrkeskurs i klädsömnad — Kortä kurser med eget arbete — Specialkurser — Prospekt på begäran

kredsene og udadtil til Kredse, der arbejder med samme Interesser som vi. Det er lykkedes os at komme i Forbindelse med unge Kvinder fra alle Samfundsgrene, og Offentligheden har sin Opmærksomhed henledt paa vort Arbejde. Vi har f. Eks. takket være Pressens velvillige Indstilling faaet vort Arbejde kendt overalt.

Sommerlejren faar herefter en fast D. K. U. Dag med Instruktioner for de unge aktive Medlemmer i Henseende til Organisationsteknik, Agitation o. l.

Blandt de Emner, der særlig optager de unge er Politik, Bekæmpelse av reaktionen, Huslighed som Erhverv baade for Husmoderns og Husassistentens Vedkommende, Reform af Kvinders Navne og Tiltaleformer i Retning af tilsvarende Regler som for Mænd, altsaa Tiltale og Navn udfra sociale Forhold, og ikke som nu ud fra deres private Liv. Endvidere Kvinders Stilling under Folkestyre og Diktatur, alle Børns Ligestilling etc. etc.

Endvidere er der en uhyre Interesse for at komme i Forbindelse med skandinavisk samfundsinteresseret Ungdom særlig med Henblik paa Sommerlejre, Korrespondance, Bladudveksling, Forhandlinger om fælles Interesser og Arbejde o. l. Jeg har derfor for nogen Tid siden paabegyndt et Arbejde derfor og havde den store Glæde under et Ophold i Stockholm i Begyndelsen af December at møde megen Interesse derfor, og det lykkedes mig at komme i direkte Forbindelse med et Ungdomsarbejde i Funktion af lignende Art, nemlig K. K. F.s Ungdomsklubb. Vi tror, at et nordisk Samarbejde af denne Art vil kunne faa stor Betydning for Kvindesagsarbejdet i Skan-

dinavien som et Bolværk mod reaktionære, diktatoriske Tendenser overfor Kvinderne.

Vi tror paa vort Arbejdes Ide som den, der er i Pagt med Nutiden og Fremtiden, fordi vi ved, hvor megen Lykke, der bringes Kvinder, Hjem og Samfund gennem ansvarsbevidste, oplyste, selvstændige Kvinders Arbejde i hele Samfundsmaskineriet. Vi vil prøve paa at bidrage til, at Kvindesagen som saadan bliver overflødig i Erkendelsen af, at det faktisk er en Samfundssag, alle Mænd og Kvinder burde samarbejde om, vi ønsker harmonisk Samarbejde mellem Kvinder og Mænd i Pagt med Naturen selv.

Indenfor D. K. skylder vi vor Landsformand *Marie Hjelmer* den varmeste Tak for hendes store Indsats i Sammenarbejdningen af Hoved- og Ungdomskredsene's Arbejde og Interesser, for hendes Forstaaelse af og Tillid til de unge, for hendes rige, kvindelige, kloge Personlighed, der har faaet D. K. U. Ungdommen til at samles om hende i Begejstring.

Stella Kornerup.

Det gamla vanliga.

Svensk sjuksköterskeförenings begäran hos regeringen att en sjuksköterska skulle inväljas i byggnadskommittén för Karolinska sjukhuset har icke föranlett någon åtgärd från regeringens sida.

Avslaget på denna begäran, vilken förefaller att vara synnerligen väl motiverad: en sjuksköterskerepresentant borde ju kunna rikta kommittén med åtskillig praktisk sakkunskap — är knappast ägnat att förvåna. På kvinnohåll är man ej bortskämd med att ofta möta förståelse från regeringens sida!

Bra och billigt bor Ni på

Frälsningsarméns Hotell

I Stockholm Drottninggatan 66, tel. 232775

I Göteborg Postgatan 10-12, tel. 70230

I Norrköping Tunnbindareg. 11-13, tel. 1136

Stilla och lugnt. God betjäning

Fil. kand. fru
Alva Myrdal.

Margit Cassel-Wohlin :

Skall vårt folk leva?

Professor
Gunnar Myrdal.

Fil. dr Margit Cassel-Wohlin presenterar i följande artikel makarna Myrdals omdebatterade bok i den allt mer och mer aktualiserade befolkningsfrågan.

VI HA BÖRJAT UPPTÄCKA VAD som håller på att ske. De fallande födelsesiffrorna ställa oss inför frågan om vårt folks liv eller död. — Med sin bok "Kris i befolkningsfrågan" ha Alva och Gunnar Myrdal placerat detta spörsmål i centrum av den dagspolitiska diskussionen. För oss kvinnor, som länge hoppats på att politiken skulle vilja sysselsätta sig med livsviktiga ting, är det trots allt glädjande att vårt folk nu tvingas söka utforma ett program, som framför allt tar sikte på nationens bestånd och kvalitet.

Myrdals ha här lämnat sitt bidrag till ett sådant. Deras bok är icke och vill icke främst vara en djupsinnig vetenskaplig utredning. Den är trots mycken lärdom väl snarare något av politisk stridsskrift och som sådan fascinerande frisk och ungdomligt djärv.

Gunnar Myrdal har även förut visat sig äga förmåga att skriva om djupt tragiska ting, så att man går från läsningen stimulerad och glad. Det beror väl icke bara på den tjuusande leken med vassa intellektuella vapen, utan också på att boken lägger fram ett handlingsprogram. Så länge det finns en möjlighet att anspänna viljan, hinner man ej sätta

sig ner och gråta. — Vår generation har vuxit upp i efterkrigsstämningarnas och "reparationernas" tid, därför känna vi oss glada, när vi äntligen få börja bygga nytt, när linjerna mot framtiden klarna.

Då Myrdals tyckas mena, att födelsebegränsningen är en följd av de väldiga sociologiska omdaningsprocesser, som familjeinstitutionen och hela samhället befinna sig i under industrialiseringens ännu icke avslutade genombrottsskede, så ligger redan häri en viss optimism. Därmed har man lämnat 1800-talets biologiska determinism bakom sig och betygat sin tro på möjligheten att genom radikala sociala ingrepp och sociologiska strukturförändringar påverka mänskors handlingssätt och motiv.

Men om överhuvud något kan göras, så är det klart, att det inte duger med småsaker. — Att det inte är bra som det är, erkänner var och en. Folkminskningen har ingen som helst tendens att avstanna av sig själv. — Och för att uppnå en stationär befolkning kräves en mycket stor höjning av födelsesiffrorna. — Men "en samhällsordning, som fastän frukt-samhetstalen fallit — långt under reproduktionsgränsen — icke har råd att ge barnen tillräcklig och sund föda, fukt fria och rymliga bostäder — — och som *samtidigt* saknar bruk för en stor del av sin arbetskraft — den samhällsordningen är *orimlig, oförnuftig och omoralisk.*"

S:t Ansgarsboden,

Malmskillnadsgatan 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Telefon 10 96 92.

Beställn. mottagas. Postorder ombesörjes.

Bästa inköpskälla för kristlig konst i
alla utföranden.

H. FORSMANS S
BEGRAVNINGSBYRÅ

46 DALAGATAN 46

Telefon 311278

Ombesörjer allt vid dödsfall

Låga priser.

Besök i hemmen efter telefonanmälan.

De som mena, att den sjunkande nativiteten skulle bero på egoism och njutningslystnad få kraftigt svar på tal. — Levnadsstandarden påvisas i flera mycket belysande kapitel vara beklämande låg och detta särskilt för barnrika familjer. — Svält är visst icke okänd, undernäring bland barnen ganska utbredd, och trångboddheten så stor, att den utgör en källa till asocialitet och ett hot mot folkets framtida fysiska och psykiska hälsa. — Det räcker att peka på att 50—75 % av alla lägenheter i städer bestå av högst 1 rum och kök och att en skolbarnundersökning av 1.200 barn visat att i städerna icke hälften och på landet knappt 1/3 av barnen sova i egen säng. — Trots sin kända brist på sentimentalitet ha förf. en ovanligt sund, okonstlad medkänsla för folk, som hämmas i sina livsmöjligheter, och det är med uppriktig och tilltalande indignation de tala om förhållandena på den svenska bostadsmarknaden. Som det nu är har födelsekontrollen tydligen varit de enskilda familjernas enda möjliga metod att lösa trångboddhetsproblemet. Till den mörka bild vi få av levnadsstandarden kommer så otryggheten, de fattigas orimligt höga arbetslöshetsrisker.

Men förr i världen födde ju folk barn ändå, fast de levde i värre nöd. Ja, men den psykologiska inställningen är nu en helt annan, det finns hos alla klasser en strävan uppåt. Man vet, att stora barnkullar betyda misär — och man vet också hur man skall undvika dem.

I detta läge, mena Myrdals — och jag tror man måste ge dem rätt — är den enda möjligen framkomliga vägen att företa en radikal omfördel-

ning till de barnrika familjernas förmån. Detta skulle åstadkommas genom att samhället övertog största delen av kostnaderna för barnen (genom bostadssubvention, skollunch, fri hälsovård, fri utbildning från barnkammarskolor till universitet etc). En allmän välständsökning skulle ingalunda vara effektiv. Det är just de stora *extra* kostnaderna för att ha barn, som måste avlyftas från de enskilda familjerna. De fattigas existensrisker måste minskas till en bråkdel. Barnen måste oavsett föräldrarnas växlande inkomststandard tillförsäkras tillräcklig föda och en sund bostad. Vår jordbrukspolitik måste inriktas på att först och främst låta landets egna barn äta sig mätta på jordbrukets "överflödiga" alster, vår arbetslöshetspolitik på att förse oss med människovärdiga bostäder, villkoret för lyckliga hem åt nationens barn. — Allt detta kan icke åstadkommas utan att folkets kvalitet höjes och därmed dess arbetseffektivitet och försörjningsmöjligheter. Socialpolitiken måste bli förebyggande och barnavårdande i stället för att som nu mest syssla med de redan urspårade.

I sin iver ha författarna sökt lösa samtliga samhällsproblem på en gång; lågt räknat 63 olika sätt att förbättra samhället föreslås. Man kommer ovillkorligen att tänka på sin barnoms "önskelistor", som började med en häst och slutade med en karamell!

Det mesta unnas författarna av hjärtat, och vad nu särskilt beträffar kvinnofrågorna, så tror jaå på nödvändigheten av att beakta kvinnornas frihetskrav. Bl. a. måste man hjälpa dem från den onaturliga bun-

De komma med glädje — de komma till fest....

Postsparbankens presentkort, den »alltid lämpliga presenten» finns till salu å närmaste postanstalt och kan köpas till det belopp, Ni själv önskar.

denhet som det moderna storstadslivet medför för den som har barn. —

Men jag betvivlar däremot, att en forcering av de gifta kvinnornas inriktning på yrkesarbete under skärpta effektivitetskrav skulle göra dem mera fruktsamma och att den uppluckring av familjebanden, den "minskade fixering av barnen till modern" som Myrdals önska skulle komma mödrarna att längta efter flera barn.

En invändning skulle jag också vilja göra mot den ström av invektiv mot 1800-talsmentaliteten som fyller boken. — Individualism och liberalism stämplas åter och återigen som "farligt asociala". Och "den individualistiska konservatismens samhällsupplösande klassegoism" utmålas med förkärlek. — Man måste dock komma ihåg, att på sin tid var denna individualism och detta frihetsbegär en moralisk kraft som tillförsäkrat vårt folk en enastående materiell och andlig utveckling, även om starkare kollektivism nu är av nöden. Men det ligger ju i all stridsnatur att icke vara alltför objektiv, och det är alltid det närmast föregående tidsskedet, som hårdast döms, när det nya bryter fram.

Hur som helst, den som i stort sett bejakar de myrdalska riktlinjerna måste dock allvarligt ställa sig den frågan: Ha vi råd till detta? Är det ekonomiskt, psykologiskt, politiskt genomförbart? Myrdals svara åtminstone på den första frågan ett obetingat ja. De inse, att de krav, de uppställa fordra en kraftig höjning av hela folkinkomsten. Men de betona gång på gång, att det "blott" gäller en organisationsfråga. Naturtillgångarna, tekniken, arbetskraften ha vi. — Det gäller att utnyttja den inhemska konsumtionsreserven för

att sysselsätta de arbetslösa. — Hela folket i arbete måste bli parollen, både kvinnor och män, både unga och gamla, både de välutrustade och de icke fullt "toppvärdiga" individerna. Fackföreningsrörelsen måste engageras i denna nya ideologi. — Den skulle svika sin själ, om den blott värnade om de starkares rätt och lämnade de unga och de svagare utanför.

Varför förf. räkna så optimistiskt i fråga om ökad folkinkomst, det får vi i övrigt icke veta. Blott att de önska en radikal omläggning i socialistisk riktning och att vi böra lägga upp en ekonomisk, svensk försörjningsplan, vars ytterkonturer skulle kräva en bok för sig själv. Och därmed lämnas det produktionspolitiska problemet. Vi hoppas att det blir möjligt att lösa det.

Men vi kräva med det snaraste en ny bok, som förklarar hur.

Margit Wohlin.

Kommittéförslag inom sexuallagstiftningen.

PRELIMINÄRT FÖRSLAG TILL ÄNDRAD LAGSTIFTNING i fråga om avbrytande av havandeskap har den 29 dec. avlämnats av vederbörande kommitté. Enligt en till tidningarna lämnad redogörelse över huvudpunkterna i kommittéförslaget överensstämmer det i stort sett med de av justitieminister Schlyter tidigare framlagda teserna.

I motiven framhålles till en början, att det för att abortfrekvensen skall kunna verksamt motarbetas är oundgängligen nödvändigt att vissa reformer utanför straffrättens område med det snaraste vidtagas. I det avseendet nämnes bl. a. utvidgad hjälpverksamhet för obemedlade blivande mödrar och deras barn samt sexuell upplysnings- och uppfostringsverksamhet. Därefter upptages till behandling frågan

Tandläkare

Sture Björnström

Praktik i ESSELTE'S hus
Vasagatan 16—18, IV.

Tid efter överenskommelse 21 35 50.

A.-B. Schreuder & Olsson

Agnegatan 34, Stockholm.
Tel. 53 12 49, 50 77 82.

ARBETEN I TENN:
Konstindustriella artiklar, lämpliga som hedersgåvor och sportpris. — Glassformar, marsipanformar, patentkork m. m.

Eric Wijmark:

Ungdomsfängelse.

Strax före jul avlämnades ett av särskilt tillkallade sakkunniga utarbetat förslag till lag om ungdomsfängelse. En av de sakkunniga, byråchefen Eric Wijmark i Fångvårdsstyrelsen, klarlägger här nedan den föreslagna nya straffformen.

Byråchefen Eric Wijmark.

DET NU FRAMLAGDA FÖRSLAGET om ungdomsfängelse är ett led i de sedan någon tid tillbaka i vårt land pågående strävandena att vid reaktion mot brottsliga och asociala element tillämpa en i möjligaste mån individuell behandling. Såsom tidigare anordningar, präglade av nämnda grundsyn, må nämnas lagarna om internering av återfallsförbrytare och förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare, om villkorlig straffdom samt om utbyte i vissa fall

av straff mot tvångsuppfostran. Be-
träffande sist nämnda anordning
stadgar strafflagens 5 kap. 3 § bl. a.
följande: "Är brott begånget av nå-
gon som fyllt femton men ej aderton
år och dömes han därför till böter
eller fängelse eller till straffarbete i
högst två år, må domstolen, där den
brottsliges sinnesbeskaffenhet och
omgivning samt graden av hans för-
ståndsutveckling prövar sådant för-
anleda, förordna att han skall i stäl-
let för att undergå det ådömda straf-

om principiell straffrihet för fosterfördrivning, varvid kommittén som avvisar tanken på fullständig straffrihet, förordar, att hvarandeskap må i kvinnans eller samhällets intresse avbrytas, då vissa särskilda omständigheter föreligga.

Kommittéförslaget, till vilket vi helt säkert få anledning återkomma i ett följande nummer, har nu utsänts till ett antal myndigheter och sammanslutningar för yttrande. Man får hoppas, att därvid även kvinnliga synpunkter — ty i detta fall kan man verkligen tala om sådana — måtte göra sig gällande, och det är med tillfredsställelse man noterar, att åtskilliga kvinnoorganisationer nu beretts tillfälle att yttra sig över förslaget.

Förslag till ny preventivlag.

De av justitieministern tillkallade sakkunniga för revision av den s. k. preventivlagen ha avlämnat förslag i ämnet med utkast till lag om preven-

tivmedel och lag om fosterfördrivande medel samt därav föranledd ändring i tryckfrihetsförordningen. — Förslagets huvudsakliga innehåll är i all korthet följande: Tillstånd att sälja preventivmedel måste sökas — när det inte är fråga om apotek — hos Överståthållarämbetet, hos magistrat eller konungens befallningshavande och kan endast beviljas för 3 år i taget. Offentligt utställande och förevisande av preventivmedel är förbjudet, likaså försäljning genom kringresande eller genom omkringskickande av de på landsbygden vanliga priskuranterna. För offentliga föredrag om användande av preventivmedel fordras särskilt tillstånd av polismyndighet. Fritagna härifrån äro endast några uppräknade slag av vetenskapliga och statsunderstödda föreläsningar samt sådan upplysningsverksamhet som bedrivs efter av konungen utfärdade föreskrifter.

Förslaget har rönt en ganska sträng kritik av de myndigheter, som hittills yttrat sig över detsamma.

Alltid förstklassig frukt. Frukcentralens butiker:

D otninggat. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25—27, Vasag. 44, Stureg. 3, Roslagsg. 3, Odeng. 73, Hallen, Östra station, CENTRALBANGÅRDENS STORA VANTHALL, STOCKHOLM.

fet insättas i allmän uppfostringsanstalt". — Det nu framlagda förslaget utgör i viss mån en påbyggnad på institutet angående tvångsuppfost-
 ran, men är samtidigt en från detta skild behandlingsform. Det gemensamma ligger däri, att i båda fallen uppfostringsmomentet är den bärande principen. Skillnaden markeras närmast därav, att tvångsuppfost-
 ran icke är straff, under det att ungdomsfängelse är att betrakta såsom en form av straff. Innan domstolen dömer någon till detta straff, skall hänvändelse ske till en särskild av Konungen utsedd nämnd, bestående av 5 ledamöter. Finner nämnden, att ungdomsfängelse ej bör ådömas, förfaller frågan. Tillstyrker nämnden åter, ankommer det på domstolen att i sista hand avgöra, huruvida sådant straff skall ådömas eller ej.

Till belysande av lagförslagets tillämpningsområde må dess 1:a paragraf här återgivas. Den har följande lydelse: "Har någon sedan han fyllt aderton men innan han fyllt tjuguet år begått brott och kan enligt lag å brottet eller, där flera brott förövats, å något av dem följa fängelse eller straffarbete, må domstolen, i stället för det eller de straff som eljest skolat följa, ådöma den brottslige ungdomsfängelse.

Den som då dom i saken meddelas fyllt aderton år må, där han begått brott, varå enligt lag kan följa fängelse eller straffarbete, dömas till ungdomsfängelse jämväl för brott, som förövats, innan han nått nämnda ålder." Här är alltså fråga om en särbehandling av unga förbrytare mellan 18 och 21 år. En viss möjlighet till en dylik sarsbehandling föreligger visserligen redan nu, i det att — jämlikt föreskrift i gällande verkställighetslag — fånge som vid straffets början ej fyllt 21 år skall avtjäna straffet helt eller delvis i huvudsak-

ligen för yngre fångar avsedd straffanstalt. Sådana anstalter finnas anordnade i Uppsala och i Gävle.

Emellertid är det något i själva de nuvarande frihetsstraffens konstruktion som gör, att straffet ej motsvarar fostringssyftet. Härutinnan må framhållas, att straffet merendels är kortvarigt, alltid tidsbestämt och i regel ej förenat med eftervård. Den nu föreslagna straffformen medger möjlighet att kvarhålla den som dömts till ungdomsfängelse ända till 4 år. Utskrivning kan emellertid ske tidigare, och skall ske så snart vederbörande med hänsyn till uppnått uppfostringsresultat, möjlighet att erhålla lämplig sysselsättning m. m. anses böra lämna anstalten. Förrän ett år förflutit, sedan den dömde börjat undergå ungdomsfängelse, får emellertid utskrivning ej ske, så framt ej särskilda skäl därtill föreligga. Utskrivningen, som beslutas av den ovannämnda nämnden, skall vara dels definitiv, dels utskrivning på prov. I regel torde nog den senare formen komma till användning såsom en lämplig förberedelse och övergång till den slutliga frigivningen. Den på prov utskrivne skall stå under särskild tillsyn. Att sådan tillsyn, särskilt beträffande de unga människor det här är fråga om, är en synnerligen viktig sak, ligger i öppen dag. Men för att denna tillsyn skall kunna bli vad den är ämnad at vara, är det nödvändigt att lämpliga institutioner och lämpliga enskilda personer stå redo att taga sig an denna viktiga uppgift.

Eric Wijkmark.

FÖRBUNDSMEDLEM!

Intressera även männen för våra strävanden och lät dem förstå, att förbundet alltid uppskattat förstående manliga medlemmars stöd!

En annons

i HERTHA när en
 köpstark publik!

Ida von Plomgren:

En eriksgata i förbundskretsar.

ENLIGT ÄLDRE UTTOLKARE
lär eriksgata vara benämningen på den färd, "som konungen i Sverige företog genom landskapen för att emottaga deras erkännande och lova dem frid".

Utän förhävelse må påpekas, att det förefinns en viss likhet mellan dessa forntida härskares tåg genom landet och undertecknads turné i en del förbundskretsar sistlidna november månad. Även *min* mera anspråkslösa färd omfattade flera landskap och även *jag* fick mottaga erkännande — intet missförstånd nu, om jag får be! — det var erkännande av och tacksamhet för Fredrika-Bremer-Förbundets betydelsefulla verksamhet under gångna 50 år och dess insatser i den tid, som är. Men därmed upphör likheten. Ty *frid* varken fann eller utlovade jag — åtminstone icke den frid, som är liktydig med stillastående eller tillbakagång. Tvärtom — intresset för förbundet och lusten att verka för dess syften flammade överallt likt en levande låga, en värmande och lysande eld, som jag hänsynslöst i kraft av förmåga underblåste. Undra på att jag återkom till huvudstaden stimulerad i anden, men kroppsligen något litet medtagen!

Sex voro landskapen och tio voro kretsarna, som hemsöktes under turnén. Vad var min resas ändamål? Att på kretsarnas begäran hålla dels kortare tal om förbundet på jubile-

Fröken Ida von Plomgren.

umsfester i anledning av F.-B.-F:s 50-åriga tillvaro, dels längre anföranden om dess mångskiftande arbetsområden, dels föredrag om kvinnosaks pionjärerna Mathilde Fibiger, Danmark, och Camilla Collett, Norge. Då i kretsnotiserna lämnas detaljerade meddelanden om de olika festernas och mötenas program, inskränker jag mig här till en koncentrerad och i någon mån subjektivt färgad skildring av mina upplevelser.

Kretsarna i Malmö, Lund, Hälsingborg och Mariestad avhöllo jubileumsfester. Den förstnämnda slog två flugor i en smäll genom att med föreställning två dagar å rad på Malmö teater såväl högtidlighålla F.-B.-F:s halvsekelminne som få in medel till den s. k. Jubileumsgåvan. Det blev succés pyramidal, men så var också programmet gediget. (Obs! Se kretsnotisen!) Alltså, honnör för styrelsen, som icke lämnat någon möda ospard för att åstadkomma ett så lyckat resultat!

Lundakretsen nöjde sig icke med mindre än ett dubbeljubileum — den firade F.-B.-F:s 50-åriga och kretsens 25-åriga existens. Ordförandens re-

Sörmans Thé

uppskattas av alla fin-smakare.

Endast en kvalitet.
Den bästa

1/4 kg. blyförpackningar
Kr. 4.—.

Sörmans

vid Stureplan
STOCKHOLM

sumé av de gångna årens verksamhet ingav ovillkorligen respekt och beundran för kretsledningens energi och initiativkraft. Efter det mera högtidliga programmet följde en animerad supé "vid siddandes bord", vari cirka hundra personer deltog. Det hölls många tal och goda tal, en bordsvisa sjöngs, och av hjärtans lust instämde man i omdömet: "Och Lunda-bornä ä' väl som skåningarna mest, man trivs med dem till vardags, man trivs med dem till fest".

Det var i sin egen hemtrevliga lokal som Hälsingborgskretsen begick jubileumsfesten. Om jag ej förut vetat att intresset för förbundet här är synnerligen starkt, skulle den stora tillslutningen varit ett övertygande bevis. Vi trängdes och vi "sämdes" och hade utomordentligt trevligt. Festen avslutades med "En aftonunderhållning i Fredrika-Bremer-Förbundet på 80-talet". Den vittnade om mycken smak och fantasi hos arrangören, men jag undrar om förbundets nyktert lagda stiftarinnor skulle känt igen sig i den miljön. Jag har mina dubier. Men till 80-talet förflyttades man onekligen vid åsynen av damer i odettekamning, pannlugg och tidstrogna dräkter och svärmisk i hågen blev man av att höra Stagnelius deklameras och valsen "Morgenblåter" spelas à quatre mains. Ack ja, det var på den tiden!

Jubileumsfesten i Mariestad bjöd på en sannskyldig överraskning — gluntsång, föredragen av två unga damer, visserligen iförda manlig studentdräkt — aber doch! Och inte nog med det. Sedan damerna sjungit om hur "Gluntens svärmod skingras av magisterns vårfantasier", tillade de käckt följande strof:

"Ja, alla karlar sku' abdikera,
för resten kunde de emigrera,

ty små Fredrikorna kan regera
både sig själva och många flera!"

Så nog står kvinnosaken på säkra fötter i Mariestad! Visserligen sökte en manlig tidningsreferent trösta sig själv och manliga meningsfränder med att "damerna hellre upplösa sina kvinnosaksföreningar än låta oss ge oss i väg till ett annat land", men det var nog bara ett hopplöst försök att hävda sin ställning.

Styrelserna för kretsarna i Karlskrona och Borås ville tydligen ge medlemmarna en repetitionskurs i förbundets nuvarande verksamhet och hade anhållit om ett längre anförande i ämnet. Men jag tillåter mig misstänka, att detta var onödigt. Medlemmarna i båda kretsarna föreföllo mycket förbundsupplysta och synnerligen livaktiga. I Karlskrona avslutades festen med musik samt ett lyckat utförande av Astrid Värings sketch "Eva och Fredrika", och även i Borås bjöds på vacker musik.

I kretsarna i Svalöv, Växjö, Varberg och Karlstad önskade man höra om Mathilde Fibiger och Camilla Collett. Föredraget i Svalöv hölls i Lantmannaskolan, "Sveriges största och finaste", som man med för övrigt berättigad stolthet framhöll för mig. Att medlemmarna i Svalöv älska sin krets och att den fyller en verklig uppgift, erhöj jag ett starkt intryck av. Musikaliska förmågor finns där även tillgång till, och man fick bl. a. njuta av romanser utomordentligt väl föredragna av en systerdotter till sångaren Johannes Elmblad.

På vägen till Växjö passade jag på att göra en avstickare till Ljungby (municipalsamhälle, som snart ämnar bli stad) för att söka få till stånd en krets däsammastädes. Efter propagandaföredraget tillsattes en kommitté för att taga hand om saken,

Föreningen Handarbetets Vänner

Stiftad 1874

Möbeltyger, mattor, gardiner och broderier. Renoveringar. Skolor för utbildande av vävlärlarinnor och textila konsthantverkare

Stureplan 2, Stockholm, tel. 60 48 63

Rudolph Björklund & C:o A.-B.

Tapeter **Malm Morgsg. 8**
Stockholm

och nu väntar jag varje dag med spänning på meddelande om en glädjande tilldragelse i Ljungby!

Växjökreten hade jag ej gästade på nära 7 år, och hur kort mitt besök där denna gång än var, kunde jag dock konstatera, att den utvecklats på ett lyckligt sätt och sjöd av liv och intresse. Behöver jag väl omtala, att kulturella och kulinariska fröjder även där bjöd mig i rikt mått?

Till Varberg anlände jag en stormfyllad och kall dag, men i kretsen motogs jag av värmande vänlighet, festligt dukade bord och strålande Lucior. Och när så till sist Fredrika Bremer själv inträdde i salen och hyllade mig med verser och blommor i "pappersstrut", då viskade jag för mig själv, tjusad, Heines bekanta ord: "Mein Liebchen, was willst du mehr?"

Karlstad utgjorde resans sista etapp. I Värmland hade jag icke varit förut, till Värmland har jag alltid längtat, ty där är för mig helig mark — Gustaf Frödings och Selma Lagerlöfs! I kretsen var det gott att vara såväl i intellektuellt som materiellt hänseende. (Att det materiella spelar stor roll i denna skildring är icke mitt fel, utan kretsarnas!) Jag har i vacker hågkomst de dikter av Henrik Wergeland, som en norskfödd dam reciterade i anslutning till föredraget om Camilla Collett. Dagen efter kretssammanträdet hade jag glädjen att få besöka Geijersgården och Mårbacka — tyvärr var dess härskarinna ej hemma — samt bilade genom det vackra Sunne. Jag är lycklig att ha fått skåda just denna del av det sköna Värmland.

Den 2 december kl. 7 f. m. återbördades jag till huvudstaden — i regn och rusk — men vad gjorde det?! Mitt sinne var fyllt av solsken, alst-

rat av goda och glada minnen och en säker förvissning om kretsarnas starka och varma vilja att arbeta för förbundets syften. Och detta varslar gott om dess bestånd och fortsatta utveckling, ty hos kretsarna ligger förbundets framtid!

Ida von Plomgren.

FÖRBUNDSMEDLEM!

Gör 1935 till ett framgångens år! Tillför förbundet nya medlemmar!

Gift kvinna i statstjänst får stöd.

DE MOTIV, SOM VARIT BESTÄMmande för länsstyrelsen i Malmö, då den beslöt entlediga fru Birgit Maja-Stina Bjerkén från hennes skrivbiträdesbefattning — inom parentes sagt är hon värd en éloge för sitt energiska uppträdande i sitt speciella fall, som torde kunna betraktas som en för alla gifta, förvärvsarbete kvinnor viktig principsak — stå icke i överensstämmelse med gällande lagstiftning, anser alla männa civilförvaltningens lönerna, som i yttrande till K. Maj:t tillstyrker fru Bjerkéns besvär.

Det framhålles bl. a., att de synpunkter ifråga om de gifta kvinnliga befattningshavarnas prestationer i tjänsten, som länsstyrelsen anför, voro föremål för ingående övervägande under förarbetena till behovighetslagen och lära sålunda nu icke kunna anföras såsom grund för åtgärder, vilka ställa de gifta kvinnliga befattningshavarna i statens tjänst i en mindre tryggad ställning än de ogifta.

Ledamoten Karl Magnusson i Skövde har anmält en från de övriga ledamöterna i nämnden avvikande mening.

I slutet av januari kommer frågan att föredragas i konselj, varefter vi säkerligen få anledning återkomma till fallet, vars utgång utan tvivel kan anses bli av prejudicerande natur.

Hultafors Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt 1,000 fot över havet

Behandling av reumatiska åkommor, nervsjukdomar, mag- och tarmlidanden samt andra kroniska sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. Individuell diet. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospect. Moderata priser. Inga dricksp. Överläkare: Dr. E. Garby Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Rävlanda 68, Hultafors 16. Under samma regim: Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året, Ekebyholms Badanst. Rimbo, öpp. sommarm., Sthlms Fysik. Kuranst. Humlegårdsg. 18.

Ruth Stjernstedt:

Åter ett försåtligt angrepp.

Apotekssakkunniga ha i sitt betänkande gått in för 5 års lägre pensionsålder för kvinnliga apoteksinnehavare. Konsekvensen av en sådan förslagen ändring klarlägges här av advokat Ruth Stjernstedt.

Att de av K. Maj:t tillsatta sakkunniga trots att farmaceutikåren till ej ringa del rekryteras av kvinnor, bestå uteslutande av män, förtjänar påpekas, om det ju också för K. kommittéens sammansättning ej är något ovanligt.

VAD ÄR RÄTTVISA? JAG FICK anledning att fundera en smula på den frågan för ett par dagar sedan, när någon bad mig att läsa igenom apotekssakkunnigas betänkande ang. sänkning av läkemedelspriserna m. m. Detta betänkande innefattar även ett förslag till sänkt pensionsålder för apoteksinnehavare, och som så många gånger förr i lagförslag rörande kvinnors och mäns arbetsförhållanden får man erfarja, hur lagstiftaren icke har någon säker ledstjärna i det vackra ordet rättvisa. Åtminstone inte när det gäller rättvisa emellan sådana grupper inom samhället, som skiljas åt genom könet. Lagskiparen har nog denna ledstjärna. Men för lagstiftaren lyser den inte på hans väg och för honom inte till en omsorgsfull avvägning av de skilda intressesfärer inom samhället, som representeras av kvinnor och män.

"Många bäckar små göra en stor å."

INSÄTT EDRA BESPARINGAR I Stockholms Stads Sparbank

Stiftad
år 1821

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Fleminggatan 34 och Sibyllegatan 8, öppna ½10—3 samt ½6—7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idog hand gör rik.

Apoteksinnehavarnas nuvarande pensionsålder är ovanligt hög, nämligen 70 år, och det har länge stått klart, att den måste väsentligt sänkas. De kvinnliga apoteksinnehavarna ha, alltsedan de 1891 fingo rättighet att utöva apoteksyrket, haft enahanda villkor vid utövandet härav som männen. Deras pensionsålder och pensionsbelopp ha således hitintills varit desamma.

När nu apotekssakkunniga gått att pröva frågan om sänkt pensionsålder för apoteksinnehavare ha de haft att taga hänsyn till icke blott den allmänna önskvärldheten av en lägre pensionsålder utan också till de speciella villkor, framför allt de speciella befordringsförhållanden, som råda inom apotekaryrket. Det förhåller sig nämligen så, att en utexaminerad apotekare icke anses kunna erhålla eget apotek förrän vid ganska hög ålder, nämligen vid omkring 50 år. Sedan han, eller hon, utövat detta apoteksprivilegium i minst 5, vanligen ända till 7 år, kan befordran till det andra apoteksprivilegiet erhållas. Det första apoteksprivilegiet ger vanligtvis icke tillträde till annat än de minsta apoteken och anses icke vara vidare ekonomiskt givande. Transporten till det andra apoteksprivilegiet, vilket således sker mellan omkring 55—57 års ålder, ger rätt till ett givande apotek, men detta innebär å andra sidan mycket stora ekonomiska risker och mycket stora kostnader. Under hela den diskussion, som sedan länge tillbaka förts rörande sänkning av apotekarnas pensionsålder, har det städse framhållits, att den icke kunde sänkas avsevärt, enär det andra och vanligen sista apoteksprivilegiet var ett så ekonomiskt dyrbart företag,

att det icke kunde avvecklas under mindre än 10 eller helst upp till 12 år. De utexaminerade apotekare, som ännu icke fått något privilegium, hade naturligtvis å andra sidan ett starkt intresse av att pensionsåldern för innehavarna av apotek skulle sättas tämligen lågt, enär detta skulle gynnsamt inverka på deras möjlighet att få befordran till apoteksprivilegium. Dessa nu i korthet antydda synpunkter ha de sakkunniga vid sitt bedömande av frågan om apoteksinnehavarnas pensionsålder haft att taga hänsyn till. I riktning emot en avsevärd sänkning av pensionsåldern för apoteksinnehavare har naturligtvis det den 30 juni 1934 fastställda reglementet ang. tjänstepension inverkat. I detta reglemente infördes kraftiga sänkningar i pensionsåldrarna för statens befattningshavare, och dessa lägre pensionsåldrar inom civilstaten ha givetvis kommit apoteksinnehavarnas nuvarande pensionsålder, 70 år, att te sig alltför hög.

Trots kravet på bättre befordringsförhållanden inom apotekaryrket och trots exemplen från civilstatens pensionsåldrar ansågo sig emellertid de apotekssakkunniga i sitt i höstas avgivna förslag icke kunna föreslå lägre gående sänkning av pensionsåldern än till 67 års ålder. Detta just emedan kravet på en lugn ekonomisk avveckling av det sista apoteksinnehavet nödvändiggjorde en så pass hög pensionsålder inom apotekaryrket.

Förslaget inför icke någon skillnad i pensionsåldern, inte heller i pensionsunderlag för män och kvinnor. Härintill är således allt gott och väl.

Men så kommer man till ett försåtligt angrepp på kvinnornas hittills åtnjutna likställighet inom apotekar-

yrket. På en knapp tredjedels sida i förslaget göra de sakkunniga ett, som de själva kalla, påpekande, men vilket i själva verket icke innebär någonting annat än ett ställningstagande till frågan om 5 år lägre pensionsålder för kvinnliga apoteksinnehavare. Samma skäl, säga de sakkunniga, som motivera olika pensionsålder beträffande manliga och kvinnliga obefordrade farmaceuter tala för införandet av motsvarande skillnad i fråga om apoteksinnehavare. Alltså: sedan de sakkunniga med mycket stor omsorg funnit, att pensionsåldern måste sättas så hög som 67 år för att apoteksinnehavare skola kunna få tillräckligt långt innehav av sitt sista apoteksprivilegium, glömma de bort dessa synpunkter och dessa rättmätiga krav, då det gäller kvinnliga apoteksinnehavare. De uttala som sin mening, att de kvinnliga apoteksinnehavarnas pensionsålder bör sättas till 62 år. Konsekvensen av en så låg pensionsålder torde icke bli annan än den, att de skulle avstängas från transport till det andra och i regel sista samt egentligen ekonomiskt givande apoteksprivilegiet.

Man kan kanske säga, att ju inte så stor skada skett, då icke något verkligt förslag avgivits om lägre pensionsålder för kvinnliga apoteksinnehavare. Men då man vet, hur vissa politiska meningsriktningar leta efter stöd för införandet av olikställighet mellan män och kvinnor, så förstår man, att apotekssakkunnigas nyss relaterade uttalande, vilket dessutom fått karaktären av ett verkligt ställningstagande, kan innebära ett farligt och försåtligt angrepp på den likställighet, som kvinnliga apotekare städse inom sitt yrke åtnjutit. Inom den civila förvaltningen har emeller-

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

Johanna Brunssons Vävskola
STOCKHOLM

Affärstid 9-6. - Tel. 200437. - 113363

Utbildar Vävlararinnor o. Yrkesutövare. Kurser i Hemvävning Försäljer mattor i flossa, rya, röllakan, rosengång. Möbiltyger, Gardiner, Vepor, Klädningsstyger m. m. av egen tillverkning. Vävgarner. Vävstolar och Vävstolstillbehör, SKOLA och FÖRSÄLJNING: Kungsgat. 70 (hörn. av Vasag.), 2 tr. Stockholm. Grund. 1873. Inneh. Alma Jacobson.

Fränskild hustrus pensionsrätt.

En skrivelse.

Fredrika-Bremer-Förbundet, som redan i maj 1933 till K. Maj:t ingav en skrivelse rörande fränskild hustrus pensionsrätt, har den 6 dec. inlämnat en ny skrivelse i frågan.

Till KONUNGEN.

Med anledning av 1930 års pensions-sakkunnigas betänkande rörande familjepensionering för tjänstemän vid den civila statsförvaltningen och den ställning, som de sakkunniga däri intagit till frågan om fränskild hustrus pensionsrätt, får Fredrika-Bremer-Förbundet i underdånighet anföra följande.

Inledningsvis vilja vi framhålla, att förbundet med stor tillfredsställelse tagit del av de sakkunnigas förslag att i familjepensionshänseende helt likställa män och kvinnor. Härigenom har ett från kvinno-

FÖRBUNDSMEDLEM!

När Ni söker tillföra förbundet nya medlemmar, så glöm ej att påpeka den värdefulla tillgång, förbundet har i sin politiska neutralitet!

tid genom det nya pensionsreglementet införts jämställdhet mellan män och kvinnor beträffande pensionsålder, och det skulle nu sannerligen vara egendomligt, om man inom en yrkeskår, där likställighet städse rått, skulle införa olika villkor för män och kvinnor, efter det att likställighet införts inom en mycket större grupp befattningshavare, där kvinnorna hitintills icke åtnjutit lika villkor.

Ruth Stjernstedt.

håll upprepade gånger framfört reformkrav vunnit beaktande.

Vidare få vi erinra därom, att förbundet tidigare ingått till Eders Kungl. Maj:t med en den 15 maj 1933 dagtecknad skrivelse, vari förbundet hemställde, att vid pensions-sakkunnigas utredning av familjepensioneringsfrågan för civilstatens tjänstemän, de sakkunniga måtte erhålla uppdrag att jämväl utreda frågan om fränskild hustrus pensionsrätt och inkomma med förslag i detta ämne. För kännedom om motiveringen till detta yrkande få vi hänvisa till här bilagda avskrift av förbundets ovannämnda skrivelse.

De sakkunniga ha i sitt betänkande berört spörsmålet om fränskild makes ställning i familjepensionshänseende och medge att vissa skäl kunna andragas för ett bättre tillgodoseende än det hittillsvarande av fränskild hustrus ekonomiska intressen i händelse av den förutvarande mannens död. Efter en del överväganden kommo emellertid de sakkunniga fram till den slutsatsen, att de icke anse sig kunna i förslag till nya familjepensionsreglementen införa särskilda bestämmelser rörande pensionsrätt för fränskild make. Det är givetvis en konsekvens av förslaget om likställdhet mellan män och kvinnor i familjepensionshänseende, att frågan angående pensionsrätt för fränskild icke längre bör avse allenast hustrun utan gälla såväl man som hustru.

Det synes förbundet angeläget att till närmare granskning upptaga de skäl, som huvudsakligen synas ha bestämt de sakkunnigas avvisande hållning till här föreliggande problem.

De sakkunniga ha angivit att frågan skulle vara av allt för allmän räckvidd samt att, då enligt vår allmänna lagstiftning underhållsplikt gentemot fränskild make upphör vid andra makens död, det vore oriktigt att i ett pensionsreglemente ålägga statstjänstemännen längre gående förpliktelser än andra medborgare åläggas enligt den allmänna lagen. Skulle det senast relaterade argumentet innebära en principförklaring, att ett familjepensionsreglemente icke överhuvudtaget bör ålägga statstjänstemän längre gående förpliktelser än vad andra medborgare ha, så skulle därmed, synes det oss, pensionssakkunniga ha uttalat att all familjepensionering vore oriktig. Den familjerättsliga underhållsplikten upphör ju i och genom den underhållsförpliktades död. Om därför statens befattningshavare genom obligatorisk försäkring tving-

Stilfulla, moderna **Möbler**

Billiga priser. Kredit ordnas.

Möbler tillverkas efter ritning.

Axel Bolinders Eftr.

G:la Brogatan 19, Stockholm.

Gynna

HERTHAS annonsörer!

as att sörja för vissa kategorier av efterlevande, åläggas de alltid härigenom längre gående förpliktelser än andra.

Emellertid lär det icke vara riktigt att betrakta familjepensionen som en efter döden fullgjord underhållsplikt. Här synes öden en närmare granskning av begreppet familjepension vara av betydelse för frågans klarläggande.

De sakkunniga ha i sitt tidigare avgivna förslag till civilt tjänstepensionsreglemente diskuterat frågan om tjänstepensionens egentliga karaktär. De voro därvid ganska böjda för att betrakta denna som ett slags "uppskjuten lön", ett "vederlag för kapital", som hopsamlats genom tjänstemännens uppoffringar för pensionens vinnande. Riktigast ansågo de dock vara, att i pensionen se en "kollektiv livränteförsäkring". På liknande sätt torde väl familjepensionen böra fattas. Betecknande för familjepensionen så väl som för tjänstepensionen är, att en successiv prestation fullgjorts vid tidigare tillfällen. En skillnad mellan de båda slagen av pensioner finnes. Tjänstepensionen faller ut direkt till den, som fullgjort prestationen för dess ernående. Familjepensionen utfaller till andra. Skillnaden är dock i själva verket skenbar. Särskilt då fråga är om efterlevande make, gift eller fränskild, har han eller hon fått vidkännas offer för pensionen. Pensionsavdragen ha minskat det underhållsbidrag i äktenskapet, vartill han eller hon kunde haft rätt. Hade dylika avdrag icke gjorts, kunde i stället den underhållsberättigade hustrun själv begärt få ombesörja sin försäkring i händelse av den underhållsförpliktades död. Till en makes personliga underhåll räknas nämligen, enligt Lagberedningens motivering till Giftermålsbalken, icke blott kläder och föda. I den mån makarnas villkor det medgiva, höra också erforderliga försäkringspremier för tryggnad av sjukdom, ålderdom etc. hit. Den frivilliga försäkringen kan hustrun knyta individuellt till sin egen person. Hon kan t. ex. taga en försäkring å mannens liv, eller hon kan, vid eventuell skilsmässa, begära, att mannen genom oåterkalleligt förmånstagarförordnande ger henne rätt till mannens egna försäkringar.

I jämförelse härmed framstår den nuvarande ordningen beträffande familjepensioneringen för den civila statsförvaltningens tjänstemän som orättvis. Detta gäller särskilt de fall, då ena maken under en följd

av år varit med om att för familjepensionens erhållande vidkännas ekonomiska offer i sitt underhåll. Det ligger därför ingalunda något orimligt i de fränskilda makarnas, vanligen naturligtvis hustrurnas, krav på vederlag för de uppoffringar de gjort för ernående av pensionen.

Icke heller synes denna fråga ha den stora "allmänna räckvidd", som pensions-sakkunniga velat ge den. Tvärtom förefaller den att vara ett rent pensionerings-spörsmål, vilket särskilt i betraktande av de allt mera förekommande skilsmässorna, bort bli föremål för utredning i samband med utarbetande av nya reglementen för familjepensionen.

Med stöd av vad som ovan anförts och under framhållande av att lösningen av den pensionsfråga, som här berörts, icke bör uppskjutas, får Fredrika-Bremer-Förbundet i underdånighet hemställa

att Eders Kungl. Maj:t ville utan uppskov föranstalta om utredning av frågan om fränskild makes pensionsrätt.

Underdånigst

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

Lizinka Dyrssen
f. af Ugglas

/ Ruth Stjernstedt.

De kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd har senare ingått till K. Maj:t med en skrivelse i ovannämnda fråga, vari bl. a. — liksom i F.-B.-F:s skrivelse — framhålles, att det för övrigt knappast torde "vara riktigt, att betrakta familjepensioneringen såsom en efter döden fullgjord underhållsplikt." Vidare heter det: "Den är snarare att anse såsom en försäkring, för vilken premier erlagts i form av pensionsavgifter. En statstjänstemans make får under äktenskapet vidkännas den minskning av familjens inkomster, som erläggandet av pensionsavgifterna innebär. Under ett långt äktenskap hinna dessa inbetalningar stiga till betydande belopp, men den fränskilde underhållsberättigade maken, i regel hustrun, går ovillkorligen förlustig den förmån, som inbetalningarna varit avsedda att förskaffa henne — trygghet för sin försörjning vid den underhållsskyldiges död."

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen
men ändock gör allting blixtn blankt.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

COHNS
KEMISKA TVÄTT

Humlegårdsgatan 1—3.
Observatoriegatan 12.
Vattugatan 2.

Tel. 67 55 44.
Tel. 38 90 98.
Tel. 10 77 72.

Fredrika-Bremer- Förbundets stipendier 1935.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har under innevarande år utdelat följande stipendier:

Stockholms stad: 440:— kr. till elev vid Statens Skolköksseminarium (lärrinnekursen).

Stockholms län: Kr. 375:— till elev vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm.

Västerbottens län:

Kr. 275:— till elev vid Högre Konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm.

Kr. 275:— till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola, samt från fröken Ebba de Laval's kr. 400:— till elev vid Tekniska skolan i Stockholm.

Västernorrland: Kr. 215:— till elev vid Barnmorskeanstalten i Göteborg.

Jämtlands län: Kr. 325:— till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Kopparbergs län: Kr. 270:— till elev vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

Värmlands län: Kr. 250:— till elev vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Uppsala län: Kr. 420:— till elev vid folkskoleseminariet i Stockholm.

Man anser vidare, att på grund av familjepensioneringens karaktär av försäkring borde "med hänsyn till de alltmer förekommande skilsmässorna spörsmålet om frånskild makes ställning i familjepensionshänseende hava blivit föremål för utredning i samband med utarbetandet av ifrågavarande förslag till familjepensionsreglemente" och hemställer slutligen om skyndsamt föranstaltande om utredning av frågan om frånskild makes pensionsrätt.

Örebro län: Kr. 270:— till elev vid Kungl. Musikkonservatoriet (pianoklassen).

Södermanlands län:

Kr. 350:— till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Kr. 350:— till elev vid folkskoleseminarium.

Kr. 370:— till akademiska studier.

Skaraborgs län:

Kr. 480:— för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium vid Rimforsa.

Kr. 600:— till studier vid universitet eller högskola.

Älvsborgs län: Kr. 300:— till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Göteborgs län:

Kr. 425:— till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs.

Kr. 425:— till elev vid Högre Lärarinneseminariet.

Gotlands län: Kr. 290:— till elev vid lärarinneseminarium.

Kalmar län: Kr. 275:— till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs.

Kronobergs län:

Länsfonden: Kr. 290:— till kurs för utbildning av ekonomiföreståndarinna vid högre anstalt.

Nanny von Baumgartens fond:

Kr. 215:— till elev vid Barnmorskeanstalten i Göteborg.

Kr. 215:— till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Kr. 210:— till elev vid folkskoleseminarium.

Jönköpings län: Kr. 245:— till studier för fil. kand. examen.

Kristianstads län: Kr. 365:— till elev vid Kungl. Musikkonservatoriet i Stockholm.

Blekinge län: Kr. 270:— till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs.

Smärtfri plombering

4 kronor pr plomb.

LÖSTÄNDER och GULDBRYGGOR.

Leg. tandläkare

Ivan Nyvelius

Wästerlånggatan 64 (vid passagen fr. Kornh.torg).
Mott. 5-8. Annan tid efter överensk. Tel. 218060.

Möbler

MATTOR

SÅNGKLÄDER

ARMATUR M. M.

Conrad Åhlberg
Bryggaregatan 7, Stockholm.

Hallands län: Kr. 240:— musikstudier.

Malmöhus län:

Kr. 250:— till elev vid Statens skolköksseminarium (lärarinnekursen).

Kr. 150:— till kurs för utbildning av tvättföreståndarinna vid Ateneums skolköksseminarium.

Kr. 130:— till elev i 3:e årsklassen vid Högre konstindustriella skolan vid Tekniska skolan i Stockholm.

Kr. 150:— till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnvårdsförbundets utbildningskurs.

Kr. 100:— till elev vid Slagsta senneslölärrarinneseminarium.

Kr. 150:— till elev vid Södra Sveriges sjuksköterskehems sköterskeskola.

Kr. 150:— för studier vid filosofiska fakulteten i Lund.

Kr. 100:— för studier för organistexamen.

Kr. 150:— till elev vid Fröbelinstitutet i Norrköping.

Fredrika-Bremer-Förbundets Lanthushålls- och trädgårdsskola, Apelryd. Sömarkursen 1934 avslutades d. 20/9, och de avgående eleverna voro: Margareta Ahrne, Falköping; Birgit Andersson, Sjöbo, Malmöhus l.; Thea Bengtson, Söderviddinge, Malmöhus l.; Elisabeth Bruzelius, Lund; Florence Danieli, Trollhättan; Karin Elisasson, Svalöf; Signe Holger, Båstad; Ulla Håkansson, Vallåkra, Malmöhus l.; Maj Hägg, Johansfors, Hallands l.; Gunnel Markström, Ängelholm; Anna-Greta Nilsson, Söderviddinge, Malmöh. l.; Margit Nilsson, Ystad; Birgit Nilzén, Hälsingborg; Marianne Olién, Vänersborg; Berta Persson, Förslövsholm, Kristianst. l.; Greta Persson, Åkarp, Malmöh. l.; Margit Persson, Höganäs; Ulla-Britta Persson, Gan-tofta, Malmöh. l.; Viveka Reutersvärd, Jädersbruk, Västman. l.; Elvi Risberg, Skil-

linge, Kristianst. l.; Marta Sandahl, Ängelholm; Marta Save, Hälsingborg; Brita Svensson, Stockholm; Ellida Svensson, Hässleholm.

Fortbildningskurs i sömnad. Instundande sommar kommer Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning, Stockholm, att anordna en fortbildningskurs i linne- och klädsömnad. Kursen är avsedd dels för handarbetslärarinnor, som önska specialutbildning i sömnad, dels för skolköks- och teckningslärarinnor, som måste åtaga sig undervisning även i sömnad. Se annonsen sid. 4.

FÖRBUNDSMEDLEM!

Låt Er propaganda också nå ungdomen! Påpeka för de unga, att det för dem gäller att upprätthålla och arbeta vidare på det vunna resultatet!

RUNDRADIOUTREDNINGEN har nu till K. Maj:t avgivit sitt djgra betänkande, vari bl. a. föreslås sexårskoncession åt nybildat, helstatligt aktiebolag för programtjänsten, större summor till programmen, 25.000 kr. pr år till radioapparater för skolor, frilicenser inte bara till blinda utan även till andra invalider. — Utredningen tänker sig, att styrelsen skall bestå av nio ledamöter med tre suppleanter, alla utsedda av K. Maj:t genom bolagsstämman. Programrådet föreslås omändrat till en av regeringen utsedd radionämnd på femton personer.

Via Svenska Kvinnoföreningars Radiokommitté få vi småningom tillfälle återkomma till dessa frågor i Herthas spalter.

Förtydligande. I Herthas dec.-nr hade i art. om Oxford-Grupp-rörelsen genom ett beklagligt förbiseende vid korrekturläsningen på ett par ställen namnet Bachman kommit att stå i stället för Buchman.

Filips

Konditoriet för alla

Var Ni än bor kunna vi tack vare våra väl-belägna butiker snabbt betjäna Eder.

Ni blir alltid belåten med inköpen

FILIPS KONDITORI

Regeringsgatan 27-29. Best.-tel. 11 45 11.
Norrullsgatan 10. " " 38 62 94

KRANSAR

Gunnar Spångberg

67 48 30. Birgerjarlsgatan 12. 61 23 45.
Stockholm.

Lanthusmoderns problem.

LANTHUSMODERN AV I DAG har i likhet med andra yrkesutövare sina svårigheter och problem att brottas med. Hennes tid tages kanske mer än någon annan kvinnas i anspråk för händens arbete, och detta parat med omtanke om och förståelse för familjemedlemmarnas väl och ve ger henne ofta en alltför tung arbetsbörda. Men hon måste göra sig till arbetets herre, ej dess slav, och detta blir hon i den mån hon förmår begränsa och organisera sitt arbete, så att hon någon stund på dagen i likhet med husets herre kan koppla av och ägna sig åt sådant, som är vederkivande för kropp och själ.

Ungdomen har krav på att far och mor följa med tidens utveckling. De söka och fordra förståelse i hemmet, och finna de den icke, frammanar detta olustkänslor. Man bemödar sig kanske ej alltid att förstå de unga, man klagat över dem, men man har intet att ge i stället. Arbetsbördan får ej vara så tung, att mor ej kan ägna sig åt barnen och ungdomen.

Husets döttrar vilja ut, de vilja stå på egna ben, platser och skolor locka, och därom är intet annat än gott att säga. Folkhögskolor och lanthushållsskolor äro värdefulla tillgångar för dessa flickor med sin undervisning direkt lämpad efter deras behov. Även husmödrarna uppskatta en viss undervisningsverksamhet, men svårigheten med denna ligger många gånger i att anpassa den till för dem lämplig tid och så att den förorsakar minsta möjliga ekonomiska uppoffring. Härvidlag ha hemkon-sulenterna, anställda av hushållnings-sällskapen, betydelsefulla uppgifter, ty de kunna i stor utsträckning anpassa sig

efter de lokala förhållandena och önskemålen.

Föreningsverksamheten i största allmänhet har bland landets husmödrar icke nått önskad omfattning, men på platser, där den förekommer, är den uppskattad, trots att den till en början ofta kan ha mottagits mycket skeptiskt. Detta gäller framförallt praktiska och ideella sammanslutningar, som tillvarata kvinnornas intressen, de ekonomiska däremot röna allttjämt för litet förståelse. Ofta saknas goda ledare, kvinnor som verkligen vilja ha tid att offra något för saken. Sammanhänger dock icke detta mången gång med vår bristande självkänsla? Denna föreningsverksamhet skulle kunna vara en god träning för de kvinnor, som rätteligen borde sitta i de kommittéer och styrelser, som handha sociala välfärdsfrågor, men där de tyvärr alltför ofta saknas och där endast manliga synpunkter få göra sig gällande.

Kvinnorna ute i landet måste känna sitt värde, de måste göra sin röst hörd, de ha rätt att komma med krav och önskemål och även få dem beaktade. Händlingskraftiga, initiativrika, dugliga kvinnor efterlysas, som förstå och känna dessa krav och som kunna vara den förmedlande och varför icke enande länken mellan husmödrarna och styrande myndigheter. Dessa kvinnor

Antik konstforskning bedrivs av Bohuslänets nya landshövdingen, dr. phil. Emma Stiasny-Jacobsson. Hennes nyutkomna verk "Typus und Individuum" får i en recension av prof. Ernst Nachmanson ampla lovord. Han säger bl. a.: "Den ådagalägger författarinnans intima och säkra kännedom om den orientalska och den grekisk-romerska konstens vittförgrenade material. — — — Huvudsaken är emellertid, att denna bok liksom sina föregångare, lär oss känna en själfull och kultiverad intelligens, en självständig forskarpersonlighet med egna synpunkter och egna uppslag, som kunna bli fruktbarande för den fortsatta diskussionen på det konstareologiska området."

Förbundsmedlemmar!

Uppmana Edra vänner och bekanta att gå in i **Fredrika-Bremer-Förbundet!**

Insänd litteratur.

Bland insända böcker:

ALB. BONNIERS FÖRLAG:

- Gustaf Ullman: *Lilla Ellens bolsjevik.*
Karin Juel: *Jordens famn.*
Moa Martinson: *Sallys söner.*

Barn- och ungdomsböcker:

- K. G. Ossianilsson: *Sista stormen.*
Astrid Kähr: *Den unge Engelman.*
Maj Hirdman: *Den förtrollade eken.*
Karin Stolpe: *Pigg och Pettan.*
Walt Disney: *Stora stygga vargen och lilla rödluvan.*
Elsa Beskow: *Sessalätts äventyr.*
Molli Faustman: *Tuttan och Putte.*
Ebbe Lieberath: *Ryttarna på Kymlinge m. fl.*

LARS HÖKERBERGS FÖRLAG:

- Pearl Buck: *Modern.*
Mia Leche Löfgren: *Våra föräldrars värld.*

kunna då även göra sitt inflytande gällande vid utarbetande av de förordningar och reglementen, som beröra lanthusmödrarnas arbetsområden. Men därhän komma vi icke med mindre än att kvinnorna träda fram och visa, att deras arbete är betydelsefullt icke endast för hemmen utan även för landet i sin helhet.

R. W.

1927 upphävdes i Tyskland den reglementerade prostitutionen, 1933 började den åter införas, närmast av staden Bremen, som nu har en "reserverad gata". Hamburg har följt exemplet, och det påstås att också andra städer vidtaga samma åtgärder. "Die deutsche Kämpfein" påminner Hitler om hur han i sin bok "Mein Kampf" tog bestämt avstånd från denna samhällets kräftskada, och "The Shield", förespråkare för moralisk och social hygien, uttrycker sin förvåning över att de praktiska resultaten av Hitlers känslor blivit att driva bort kvinnorna från anständigt betalt arbete och kasta dem i armarna på den legaliserade del av "kvinnornas verksamhetsfält", som bordellerna utgöra.

Kvinnliga läkare äro obligatoriska, då det gäller att tillkalla läkarhjälp vid överfall på kvinnor och barn. läser man i den engelska "The Policewoman's Review".

Att fira julen uppe i luften hör än så länge till ovanligheterna. Det gjorde emellertid dr Maude Royden och Mrs Corbett Ashby, den Internationella rösträttsalliansens ordförande och president för the British Commonwealth League. De lämnade Croyden pr flyg d. 22 dec. för att begiva sig till All-India Women's konferens i Karachi, Indien.

Den nya rösträttslagen i Portugal har nu bekräftat kvinnornas villkorliga rätt att rösta. Villkoren äro: för deltagande i de kommunala valen, att hon är familjeöverhuvud, för parlamentsvalen, att hon kan uppvisa en högre skolunderbyggnad.

I Kina var 1923 21 proc. av eleverna vid statens skolor fli kor. 1901 efterlystes i en tidning, utgiven i Tokio, de kinesiska kvinnornas rättigheter. 1911 efter revolutionen petitionerade kvinnorna hos Nankingregeringen men förgäves 1922 bildade student-skorna i Peking the Women's Suffrage Association och the Women's Rights League. Hunan var den första provins, som gjorde kvinnorna likställda med männen, och 1921 valdes en kvinna in i Pekingparlamentet.

I Indien dö i medeltal en miljon spädbarn om året och 200,000 mödrar i barnsäng. En av anledningarna till denna stora dödlighet anses vara de ännu ej avskaffade barnåktenskapen.

Förbundsmedlemmar!

Gör propaganda för F.-B.-F.! Framhåll förbundets strävanden för gemensamma mål: rätt till utbildning, arbete och ansvar!

Ingen ansvarskännande medborgare får saknas i Fredrika-Bremer-Förbundets medlemsförteckning!

Nya förbundsmedlemmar

F a l u n: doktor Gerda Boëthius, M o r a, fru Greta Bolin, fru Signe Silow.

G ö t e b o r g: fröken Anna Brandes, fru Svea Florath, fröken Anna Kjederqvist.

H ä r n ö s a n d: fru Jenny Andersson, fru Bergström, fru Anna Dalström, fru Ester Groth, fru Elsie Hellström, fru Anna-Lisa Holmgren, fru Stina Högberg, fröken Helene Lobach, fru Anna Nilsson, fru Hanna Nordlund, V e d a, fru Agnes Wählstedt.

K a r l s t a d: fru Lisa Bergengren, fru Solveig Stjerne-Brattström, fru Elin Brolin, fru Klara Dahlin, fröken Karin Ericsson, fru Ebba Geijer, fru Julia Geijer, fru Allí Grahn, fru Anna Hallén, fru Maria Hennig, fru Tora von Kræmer, fru Inger Lundström, fru Helga Molinder, fru Britta Roth, fru Marie Roth, fru Alma Österlund.

N o r r k ö p i n g: fru Margit Kleberg.

S t o c k h o l m: fru Elsa Bauer, fröken Thyra Björkbom, fru Karin Brinell, fröken Sigrid Carlowitz, fröken Lisa Friman, fru Anna Grundström, S a l t s j ö b a d e n, fröken Gunilla Hallendorff, fru Gurli Olsson, fröken Elsa Thorling, fru Ida Ugglå, fru Beatrice Zade.

U d d e v a l l a: fil. mag. Signe Andersson, fröken Elisabeth Augustinsson, fröken Ester Christianson, fru Ingeborg Dahlqvist, fröken Elida Ekstrand, fröken Herta Ekstrand, fil. mag. Tyra Ernander, fru Greta Gustafsson, fru Astrid Hagelberg, fru Elna Hamberg, fröken Hildur Hanson, fröken Solvig Krumlinde, fröken Elise Liberg, fröken Ester Lidén, fil. mag. Ingrid Lindstedt, fröken Anna Lindström, fröken Anne-Marie Lundell, fröken Göta Månsson, fröken Gunhild Nilsson, fröken Anna Norlin, fröken Mia Olsson, fil. mag.

Siri Peterson, fröken Dagmar Pettersson, fröken Elin Rasmusson, fil. mag. Nanny Rydberg, rektor Karin Rydingsvärd, fröken Carin Simonsson, fru Sigrid Thorburn, fru Vera Toreld, fröken Agnes Torén, fröken Agnes Valentin, fru Toni Wikborg.

U m e å: fru Maj Elfvik, fru Signe Engqvist, fröken Maja Gustafsson, fru Rut Porrad, fru Sigrid Wikander.

V a r b e r g: fru Edith Fransson, fru Ruth Lager, fru Valborg Lagerqvist, fröken Hedvig Liljeroth, fröken Karin Ohlsson, fröken Elin Vinberg.

V ä x j ö: fru Clara Almkvist, fröken Elsa André, fru Maria Döös, fru Ida Fornander, fru Mabel Fries, fröken Edla Hammarstedt, fru Irma Hörnfeldt, fru Emma Leander, fru Marta Olin, fru Elin Petrusson, grevinnan Margit Posse, fru Elsa von Post, friherrinnan Brita Rappe, fru Ellen Sivgård, fru Astrid Strömberg, fru Emma Svensson, fru Hilda Tengbom, fröken Anna Wetterling, fru Elsa Wickbom.

Ö r e b r o: fröken Fanny Drake, fru Berta Karlsson, fru Greta Ligner, fru Sigrid Ligner, fröken Anette Orrberg, fru Ingegerd Ramstedt.

Ö s t e r s u n d: fru Karin Björkqvist, fröken Hadgine Borkée, fru Greta Edholm, fru Margarete Gräslund, fru Elsa Gustafsson, fröken Kerstin Hansson, fru Aina Norrdin, fröken Berta Rundgren.

FÖRBUNDSMEDLEMMAR!

Kom ihåg, att en höjd medlemssiffra är ett livsvillkor för förbundet och dess fortsatta verksamhet! Framhåll för medlemmar in spe, vad förbundet betytt för landets kvinnor under olika tidsskeden, hur det måttfullt kämpat och alltjämt kämpar för en rättvisare ställning åt kvinnorna i hemmet, samhället och på arbetsmarknaden!

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Eder kappa, dräkt, complé

sys av skicklig skräddare under garanti, 30—40 kr. Renoveringar — moderniseringar. Fina ref. Beställ tid. 32 32 05.

Kongresser.

Internationella Rösträttsalliansens tolfte kongress

kommer att äga rum i Stambul den 18—25 april. Enligt det preliminära programmet sker kongressens högtidliga öppnande den 18 — föregående dag ägnas åt kommitté-sammanträden, varvid bl. a. frågor rörande fred. lika arbetsrätt för män och kvinnor, rösträtt och gift kvinnas nationalitet behandlas. Välkomsttal komma att hållas av turkiska myndigheter och av presidenten i den turkiska föreningen, Mme Latife Bekir. Anföranden hållas även av Alliansens president och av kommittéordförandena. De två följande dagarna ägnas åt kommittéarbete. varjämte även ett par offentliga möten komma att hållas, det ena på stadstern. behandlande ämnet: De kvinnliga medborgarnas rättigheter och skyldigheter, det andra i universitetsaulan med fredsfrågan som ämne. Utfärder och fester komplettera programmet. Sålunda kommer prefekten av Stambul att en av kongressdagarna ge middag för delegaterna, medan Turkiska kvinnornas Union en annan dag anordnar en mottagning och vid ett annat tillfälle arrangerar en färd på Bosporren.

Kvinnornas rätt till arbete,

en rätt, som i våra dagar allt mer och mer hotas. kommer att ingående behandlas vid den stora OPEN DOOR-kongress, den fjärde i ordningen, som kommer att äga rum i Christiansborgs slott i Köpenhamn den 19—23 augusti. I en utsänd inbjudan heter det bl. a.: Då man berövar kvinnan arbetsrätt, berövar man henne rätt att leva. Då man skrankar av denna arbetsrätt, ger man kvinnorna blott och bart ett skenbart stöd. Då man begränsar deras rätt till arbete, förnedrar man hela kvinnokönet.

I Köpenhamn kommer man att överväga det lämpligaste sättet att bekämpa de nya angrepp, som göras mot kvinnornas arbetsrätt och rådgöra om hur man bäst skall kunna mobilisera de internationella krafterna i detta syfte. I Danmark, där kvinnornas arbete ej hindras av några efter könsprinciper dekreterade särdrag, kommer man att kunna konstatera, att flera av de

F.-B.-F.-kretsarna.

Falköpingskretsen avslöt 1934 års verksamhet med traditionell, talrikt besökt Luciafest för gamla, den 11 dec. De till ett 75-tal uppgående gästerna hälsades välkomna av fru Tullie Koch. Så bjöds kaffe vid festsmäckade, ljusstrålande bord och därefter följde solosång, pianomusik samt sjömansvisor. Lucior uppträdde också och väckte auditoriets livliga bevägenhet med flera julsånger, varjämte en av småflickorna läste en julberättelse.

Till sist talade kontraktsprosten F. Wetterholm om adventets budskap.

Gävlekretsen hade d. 6 dec. anordnat en högtidsfest på S:t Ansgars hus för att hugfästa förbundets 50-åriga verksamhet. Kvällen inleddes med att propagandafilmen "Dit vi hunnit" förevisades på Metropol, varefter ett rikt växlande och underhållande soaréprogram följde i Ansgarshallen med sång, musik, recitation, dialog och tablåer.

En talrik publik uppskattade livligt den lyckade festen.

Halmstadskretsen firade F.-B.-F:s 50-årsjubileum i samband med Luciafesten den 11 december. Efter ett minnestal om förbundet av ordf., fröken Anna Ljungberg, visades några sketcher — "Från qvinna med q till kvinnan med k", författade av fröknarna Edit Johansson och Rhoda Helpin och belysande F.B.F:s utveckling och olika verksamhetsgrenar — Fredrika-

från kvinnohåll önskade reformerna redan praktiseras.

Inbjudan till kongressen är undertecknad av styrelsen med presidenten Chrystal Macmillan. Bland undertecknarna finner man även presidenten för den svenska Open Door-gruppen, konsulenten Ingeborg Walin.

Mödrar!

Vid sjukdomsfall, resor eller andra tillfällen, då Ni ej själva kunna giva barnen den vård Ni önska, kunna Ni ej ordna för dem på bättre sätt, än sända ut dem till **Fru Kåhres barnpens.** å N:a Lidingsö, hälsobr. skogs- och saltsjöluft, 18 min. resa. Inack. på dygn, vecka, mån, år. Moderl. omvård. ex. sköt. Godkänt av K. B. Läkaret. Prospekt. Tel 651201

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porslinssteknik.

CENTRALLABORATORIET,
Vallingatan 37, Stockholm.

Bremer-Förbundsbyrån — Apelryd — Stoff och stil. — Sedan kom Lucia med sång och kaffe.

Den 14 december visades filmen "Dit vi hunnit" för medlemmarna, varjämte även lärarinnor och elever vid Apelryd och de högsta flickklasserna i stadens skolor inbjudits.

Hälsingborgskretsen hade med anledning av förbundets 50-årsjubileum anordnat en del festligheter den 19 och 20 november. Första dagen visades "Fredrika"-filmen å Konserthusets stora biograf "Capitol", som till sista plats var fylld av en entusiastisk publik, som livligt senterade och applåderade såväl den utmärkta filmen som fröken v. Plomgrens spirituella "ackompanjemang". — Samma afton höll fröken v. Plomgren ett yrkesföredrag å kretsens lokal inför fullsatt salong.

Den 20 november var jubileumsfest å kretslokalen. Ordf. fröken Wennberg föredrog en av fröken Rosenkvist författad prolog, varefter festtalet hölls av fröken v. Plomgren. Efter en paus, då kaffe serverades, följde en "aftonunderhållning i Fredrika-Bremer-Förbundet på 80-talet" arrangerad av fru M. Froste. Lokalen var fullsatt och tyvärr hade ej på långt när kunnat beredas plats för alla, som velat bevista festen.

Den 30 nov. hade kretsen tillsammans med Nordvästra Skånes Pedagogiska Sällskap och Borgerliga Kvinnoföreningen anordnat en föreläsningafton, varvid sekreteraren i Diakonistyrelsen fil. mag. G. Sundqvist höll aftonens föredrag: "Ungdomen och den mindervärdiga veckopressen". Föredraget mottogs av den talrika och tacksamma publiken med kraftiga applåder och därefter följde ett animerat samkväm.

Härnösandskretsen hade den 22 nov. i Stadshotellets festvåning anordnat en

lyckad, talrik besökt fest i form av en bjudning hos Fredrika-Bremer. I egen hög person tog hon emot sina gäster i sitt hem, inrett i 1800-talsstil. Bland "gästerna" sågos en del kända personligheter från Fredrika Bremers umgänge i stiltrogna dräkter. Man supérade, musicerade och reciterade, och festen avslöts med allmän dans med Gunnar Wennerberg vid klaveret.

Jönköpingskretsen höll den 11 dec. Luciafest på Mäster Gudmunds källare. Ordf. fru Kerstin Bendz, uppläste därvid en tacksägelseskivelse från kretsen till dr O. Sörenson och fru A. Lundborg, vilka med utgången av år 1934 lämnat styrelsen för sjuksköterskebyrån, för deras värdefulla insatser. I de avgående styrelsemedlemmarnas ställe utsågos dr Å. S heäle och fru B. Warberg. Styrelsen utökades med ännu en medlem, fru Lalla Sterner.

Som underhållning bjöds därefter på några väl inövade dansnummer samt en roande dialog, "Omaha". Lucia, åtföljd av tvenne tärnor, bildade det traditionella inslaget.

Karlstadskretsen sammanträdde den 15 nov., då fru Gerda Hellberg refererade fröken S. Wennbergs tankeväckande föredrag "Om kvinnors representation i kommunala styrelser och nämnder". I sammanhang härmed dryftades nyttan av en diskussionsklubb, och det föreföll, som om intresse för bildande av en sådan i kretsen skulle förefinnas. — Vid samkväm efter supén kåserade och demonstrerade fru Barbro Leffler-Egnell "10 minuters daglig gymnastik" och gav dessutom den förtjusta publiken prov på sin utsökta danskonst.

Sista sammanträdet för terminen hölls den 30 nov., då kretsen hade det stora nöjet att som sin gäst se fröken Ida v. Plomgren, som talade om "Tvenne kvinnorörelsens pionjärer — Mathilda Fibiger och Camilla Collett". Föredraget åhördes av en talrik och tacksam publik, som med en hjärtlig

Ellen Andersons Pensionat

Vallingatan 38. Stockholm. Tel. 103297.

Rekommenderar sina trevliga tysta rum med varmt och kallt vatten, Sällskapsrum. 1:kl. kök. Låga priser för gäster på längre tid.

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. **DETTA OR-
SAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER**

applåd underströk det tack, vilket ordf. sedan riktade till fröken v. Plomgren. Vid det efterföljande samkvämet glädde kretsens sångkör de närvarande med sin konst, och fru Ruth Levien läste dikter av H. Wergeland och Björnson.

Lundakretsen hade d. 12 dec. sitt sista sammanträde för hösten 1934.

Sedan en del föreningsärenden behandlats, höll fil. lic. fru Ingegärd Henschen-Ingvar ett spirituellt, med ljusbilder illustrerat föredrag med titeln: Reseinyck från Sovjet-Ryssland sommaren 1934.

Sång utfördes varefter fröken Elna Persson till Herthahemmets fond överlämnade en gåva på 220 kr. från förutvarande styrelseledamöter och intresserade kretsmedlemmar.

Malmökretsen firade förbundets 50-årsjubileum med en vällyckad fest på Malmö teater den 14 och 15 november.

Förbundets sekreterare fröken Ida von Plomgren höll festtalet, vari hon gav en levande bild av förbundets 50-åriga verksamhet.

Förbundets jubileumskantat sjöngs där-efter av ett 60-tal unga, vitklädda damer under ledning av röken Maria Håkansson. Sångerskan Anna Tibell utförde solopartiet.

Huvudpunkten på programmet utgjordes av Frans Hedbergs lustspel, Majorens döttrar. Flertalet av de agerande voro rena amatörer, men de skötte sig förvånansvärt bra på tiljan. De hade också god hjälp i skådespelarna fru Magnhild Kramer och Georg av Klercker.

Behållningen av festen kommer att tillfalla F.-B.-F:s allmänna verksamhet.

Den 26 november anordnades kretsmöte å Kungsparkens restaurang. Sedan en del föreningsärenden behandlats, höll fil. lic. Ivar Harrie föredrag om "Kvinnoproblem och kvinnoideal i samtida diktning". Före-

draget, som livligt applåderades, efterföljdes av samkväm.

Norrköpingskretsen hade den 6 dec. anordnat julsamkväm å K. F. U. K:s lokaler under ordförandeskap av rektor Anna Edmar. Hösten har varit präglad av livlig verksamhet inom kretsen: sålunda ha pågått en språkkurs i engelska och två i franska under resp. fröken Esther Lindströms och fru Karin Karners ledning samt en kurs i konsthistoria, ledd av dr Viggo Loos. Dessutom ha diskussionsaftnar med följande ämnen anordnats: "Våra tidskrifter, deras standard och inflytande" samt "Gift kvinna i förvärvsarbetet". Den tredje diskussionsaftonen fick formen av ett fingerat sammanträde med barnavårdsnämnden.

Det talrikt besökta julsamkvämet inleddes med kaffe under sång av Lucia och stjärngossar. Små jultomar förmedlade därefter fördelaktiga "juluppköp", Lottornas sångkör sjöng några sånger, varefter följde en avdelning romanser.

Slutligen höll fru Anna Lisa Brahme ett fängslande och med spänd uppmärksamhet åhört föredrag om sina "Intryck från ett besök i Ryssland april—maj 1934". Starka applåder vittnade om åhörarnas uppskattning av det intressanta föredraget.

Strängnäs-kretsen hade d. 11 dec. anordnat en soaré. Först utfördes ett par musikstycken för piano och fiol, därefter berättade herr Lennart Bernadotte "Glimtar ur en levande dagbok". Dels i ord och dels i film gav han en livfull och medryckande skildring från olika resor samt till sist en historik och en beskrivning av slottet Mainau och dess vackra omgivning- ar. Publikens var nästan fulltalig och gav med livliga applåder sitt bifall tillkänna.

Behållningen blev något mer än 200 kr., varav 100 kr. uppskickats till Jubileums-

Edw. Berggrens Elevatelier

David-Bagares gata 9—11 3 tr.,
Stockholm.
Tel.: 104533. Privat 205533.

Teckning. Målning.

Ever mottagas under hela
studieåret.

IDUN

ger Er varje vecka värdefulla tankar, god litteratur, angenäm förströelse och praktiska råd.

Läs IDUN

fonden och resten avsatts till Stipendiefonden.

T o m e l l i l l a k r e t s e n hade samkväm den 2 okt. Fröken Astrid Norman, Tomelilla, berättade om den ryska författarinnan Vera Inber och läste ett par av hennes noveller.

Den 13 dec. hade kretsen Luciafest å Sparbankens festsal. Efter ett par musiknummer föreläste dr Ivar Harrie om Aristofanes komedi Lysistrate. Sedan reciterades valda delar av denna. Därefter kom Luciabruden med 10 tärnor. Adams julsång sjöngs, Luciatärnorna serverade kaffe och festen var synnerligen lyckad.

V ä x j ö k r e t s e n hade en stor dag d. 27 nov., då F.-B.-F.-filmen "Dit vi hunnit" visades, åtföljd av förbundssekreteraren fröken I. von Plomgrens föredrag om "Tvenne kvinnorörelsens pionjärer, Mathilde Fibiger, Danmark, och Camille Collett, Norge". Kretsmiddag med poetisk och musikalisk underhållning avslutade programmet för förbundssekreterarens mycket uppskattade besök. — Den 10 dec. var julklappskväll anordnad med handarbeten och Lucia, samt ett synnerligen underhållande föredrag av lektor E. Ternér om årets nobelpristagare i litteratur.

U m e å k r e t s e n hade den 13 dec. anordnat en talrikt besökt sällskapsafton å Stora Hotellet. Festen gick helt i Luciadagens och julens tecken. Senare intog man supé, hotellets kapell spelade och stjärngossar och Lucia med sina tärnor uppträdde.

Då sekreteraren föreslog, att kretsen skulle samlas varje Luciadag, så antogs detta med livligt bifall.

Varbergskretsen sammanträdde 28 nov. på Varbergs Hotell. Fröken Ida von Plomgren höll ett synnerligen intressant föredrag om "Tvenne kvinnorörelsens pionjärer, Matilde Fibiger, Danmark, och

Camilla Collett, Norge. Efter föredraget följde samkväm med Luciakaffe, sång och recitation av dikter av varbergsskåderna Ullman, Nycander och Eliasson. Till sist bringade kretsens sekr., klädd till Fredrika Bremer, fröken v. Plomgren en versifierad hyllning.

U T I F R Å N.

För litterära förtjänster har Marguerite van de Wiele, president i de belgiska kvinnornas nationalråd, tilldelats sitt lands högsta orden, "Ordre de Léopold".

Som ett glädjande tecken mitt i all reaktionen förtjänar nämnas, att flera tyska kommuner, däribland Berlin, återgått till att anställa fullt utbildade kvinnliga socialarbetare inom det kommunala välfärdsarbetet.

I Storbritannien ha vid de senaste valen 13 kvinnor valts till Mayors.

En delegation fransyskor med den framstående advokaten Maria Verone i teten har inför president Doumergues föreslagna konstitutionsreformer till konseljpresidenten överlämnat en petition, vari de hemställa, att de franska kvinnorna måtte komma i åtnjutande av samma politiska och lagliga rättigheter som männen.

Den turkiska nationalförsamlingen har genom enhälligt beslut ändrat ett par paragrafer i landets konstitution därhän, att kvinnor nu jämställas med männen så att de få politisk rösträtt vid 23 års ålder och bli valbara vid 31 år. — Ett gott omen för den stundande rösträttskongressen i Stambul!

Till biträdande finanssekreterare, en synnerligen ansvarsfull post, har president Roosevelt utnämnt Josephine Roche, en framstående industriledare, verkst. direktör i the Rocky Mountain Fuel Company of Colorado.

Sex kvinnliga ledamöter ha efter de senaste nyvalen tillförts U. S. A:s kongress. Av dem äro fem omvalda och en, Mrs. Caroline O'Day, demokrat, nyvald.

HERTHAS redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Margareta von Konow*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 4:50, 1/2 år kr. 2:50. Lösnummer 45 öre. Redaktion och expedition: 48 Klara bergsgatan, Stockholm. Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Telefon: 20 48 50. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Telefon: 10 27 62.

Stoff

och Stil

Norrlandsgatan 20.

Tel. 21 23 99.

Mottager beställningar på elegantare och enklare klänningar. Förstklassigt arbete. Moderata priser.

Villa Vettra Flickpension för huslig utbildning

börjar sin 3½ månaders erkänt lärarika och angenäma husmoders-, handarbets- och vävkurs den 1 febr. för bildade unga flickor. Fackutbildade lärarinnor, valfria ämnen, god omvårdnad, nutida bekvämligheter, naturskönt läge. Begär prospekt. Fru ELVIRA GÖBEL, Hammar, Askersund. Tel. Hammar 10.

Fredrika-Bremer-Förbundets sjuksköterske- byråer:

i Stockholm, Smålandsgatan 20. Tel. 10 68 98.

i Göteborg, Vasa Kyrkogata 5. Tel. 361 87.

i Umeå, Centrallasarettet.

i Linköping, Nygatan 42. Tel. 8 06.

i Jönköping, Kjellbergska Stiftelsen, Rosenlund. Tel. 21 37.

i Västerås, Centrallasarettet.

i Falun, Högbo Central-sanatorium. Tel. Namnanrop.

i Sundsvall, Lasarettet.

i Karlstad, Centrallasarettet.

i Östersund, Centrallasarettet.

Byråerna mottaga sjukbud hela dagarna, per telefon även nattetid.